

Sygn. akt I C 755/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny:
Przewodniczący: sędzia Tadeusz Kotuk
Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Szymańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2020 r. w G. sprawy z powództwa W. M. przeciwko Z. M. i D. O.

o zachówek

- I. zasądza od pozwanego Z. M. na rzecz powoda W. M. kwotę 11.640,52 zł (jedenaście tysięcy sześćset czterdzieści złotych pięćdziesiąt dwa grosze) wraz odsetkami ustawowymi za okres od dnia 29 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty;
- II. w pozostałym zakresie powództwo przeciwko pozwanemu Z. M. oddala;
- III. zasądza od pozwanej D. O. na rzecz powoda W. M. kwotę 15.380 zł (piętnaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty;
- IV. w pozostałym zakresie powództwo przeciwko pozwanej D. O. oddala;
- V. zasądza od powoda W. M. na rzecz pozwanego Z. M. kwotę 1.988,07 zł (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt osiem złotych siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- VI. nakazuje ściągnąć od powoda W. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 701,46 zł (siedemset jeden złotych czterdzieści sześć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
- VII. nakazuje ściągnąć od pozwanej D. O. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 811,78 zł (osiemset jedenaście złotych siedemdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
- VIII. nakazuje ściągnąć od pozwanego Z. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 612,39 zł (sześćset dwanaście złotych trzydzieści dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 755/19

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

S. M. zmarła 17 sierpnia 2016 r. Spadek po niej odziedziczyli na podstawie testamentu D. O. (córka) i Z. M. (syn), w częściach równych.

Dowód: postanowienie, k. 5

Grono spadkobierców ustawowych po S. M. liczy 5 dzieci, w tym W. M..

Okoliczności bezsporne

W skład spadku po zmarłej S. M. wchodzi zabudowana nieruchomość przy ul. (...) w G. (księga wieczysta (...)). Jej wartość rynkowa (przed działu spadku) wynosi 307.600 zł.

Dowód: opinia biegłego, k. 192-259

I. M. (1) (żona Z. M.) w latach 70-tych XX w. przekazała na rzecz W. M. wkład z książeczki mieszkaniowej. Całość wkładu zgromadziła osobiście I. M. (1).

Dowód: zeznania I. M., k. 185-185v

Z. M. na nieruchomości przy ul. (...) w G. (księga wieczysta (...)) dokonał za życia maki i za jej zgodą znaczącej inwestycji budowlanej (dalsza zabudowa gruntu na potrzeby mieszkaniowe), na co wydatkował równowartość 74.789,55 zł.

Okoliczność bezsporna

Sądowy dział spadku po S. M. nastąpił na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 17 kwietnia 2019 r. (sygn. VII Ns 306/19).

Okoliczność bezsporna

Ocena dowodów

Okoliczności dotyczące spadkobrania oraz składu osób uprawnionych do dziedziczenia ustawowego nie są sporne.

Fakt dokonania i wartość nakładów na nieruchomość spadkową nie były przez powoda kwestionowane. Nie zaktualizowała się więc potrzeba dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa. Należy jednocześnie zauważyć, że zestawienie faktur i rachunków dotyczących inwestycji na spadkowym gruncie przedstawione przez pozwanego jest zdaniem Sądu rzetelne i nie budzi wątpliwości.

Sporna była wartość rynkowa spadkowej nieruchomości (w stanie, w tym prawnym – sprzed działu spadku). Biegły J. Ś. w swojej opinii zdaniem Sądu prawidłowo dokonał wyliczenia jej wartości przy uwzględnieniu wszelkich wymaganych parametrów i okoliczności.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka I. M. (1). Wynika z nich jednoznacznie i precyzyjnie, że to ona osobiście dokonała na rzecz powoda darowizny wkładu z książeczki mieszkaniowej. Nie zaistniała więc darowizna na linii spadkodawczyni (S. M.) – Z. M. (powód). Darowizna od osoby trzeciej (nie będącej spadkodawcą) nie ma wpływu na wyliczenie zachowku.

Pozostałe dowody nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia - zawierają bądź okoliczności niesporne bądź nieistotne (zbyt ogólnikowe – co w szczególności dotyczy pozostałych osobowych źródeł dowodowych).

Kwalifikacja prawna

Powód jest osobą w katalogu uprawnionych do uzyskania zachowku (dziecko – a więc zstępny spadkodawcy) w rozumieniu art. 991 § 1 k.c.

Następnie należy wyjaśnić, że spadkobierca po dziale spadku jest odpowiedzialny za długi spadkowe (w tym zapłatę zachowku) w udziale, w jakim nabył spadek, a nie solidarnie (por. art. 1034 § 2 k.c.). W niniejszym wypadku każdy z pozwanych jest obowiązany zapłacić powodowi zachówek wyliczony indywidualnie w wielkości 1/2 otrzymanego wyniku. Należy też uprzedzić, że wyliczenie substratu zachowku dla każdego zobowiązanego ma charakter niezależny, a więc może się różnić. Różnica może być np. wynikiem zaliczenia darowizn lub nakładów na spadek – w odniesieniu do konkretnego spadkobiercy.

Skład osób uprawnionych do dziedziczenia ustawowego obejmował 5 w częściach równych (tj. po 1/5 spadku).

Wyliczenie substratu zachowku dochodzonego od pozwanej **D. O.** :

- wartość spadku (307600 zł) podzielona przez ilość spadkobierców ustawowych (:5), tj. 61520 zł.

Wyliczenie zachowku należnego od D. O.: substrat zachowku (61520 zł) podzielony przez 2 (wielkość udziału stanowiącego zachowek) daje 30.760 zł. Odpowiedzialność pozwanej D. O. ogranicza się do 1/2 tej sumy, gdyż w takim udziale nabyła spadek i obecnie po dziale spadku do takiej wielkości odpowiada za długi spadkowe (art. 1034 § 2 k.c.). Ostatecznie uzyskuje się **15.380** zł należnego od niej zachowku na rzecz powoda.

Wyliczenie substratu zachowku dochodzonego od pozwanego **Z. M.**:

- wartość spadku (307600 zł) pomniejszona o wartość nakładów (- (...),55) daje: 232.810,45 zł. Następnie zostaje podzielona przez ilość spadkobierców ustawowych (:5), co daje 46562,09 zł. Zabieg pomniejszenia wartości nieruchomości o nakłady dokonane przez pozwanego jest niezbędny, gdyż wartość nieruchomości wyliczona przez biegłego uwzględniała już stan nieruchomości po rozbudowie. Oczywistym jest, że inwestycja finansowana przez pozwanego zwiększyła wartość nieruchomości jako całości.

Następnie substrat zachowku jest dzielony przez 2 (wielkość udziału stanowiącego zachowek), co daje 23.281,04 zł. Odpowiedzialność pozwanego Z. M. ogranicza się do 1/2 tej sumy, gdyż w takim udziale nabył spadek i obecnie po dziale spadku do takiej wielkości odpowiada za długi spadkowe (art. 1034 § 2 k.c.). Ostatecznie uzyskuje się **11.640,52** zł należnego od niego zachowku na rzecz powoda.

Data początkowa żądania odsetek nie była kwestionowana.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w **punktach I. i III.** sentencji na mocy art. 991 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i § 2 k.c.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono jako zawyżone na mocy art. 991 k.c. a contrario (**punkty II. i IV.**).

KOSZTY

Z uwagi na formalny charakter współuczestnictwa po stronie pozwanej, rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter odrębny co do każdego z pozwanych. Podstawą rozstrzygnięcia jest art. 100 k.p.c. (stosunkowe rozdzielenie).

W relacji powód>pozwany proporcje wygranej kształtują się następująco: 29% do 71% (oczywiście za punkt wyjścia brano kwotę 40.000 zł dochodzoną w całości także od pozwanego). Koszty powoda to 2.000 zł, z czego 29% to 580 zł. Koszty pozwanego to: opłata za czynności radcy prawnego w stawce minimalnej (3.600 zł, § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). 71% z sumy tych kosztów to: 2568,07 zł. Różnica na korzyść pozwanego to: 1988,07 zł (punkt V.).

Ponadto w punktach VI-VIII. rozstrzygnięto o nieuiszczonych kosztach sądowych stanowiących wynagrodzenie biegłego (na mocy art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c.). Łącznie nieuiszczone koszty sądowe to 2125,64 zł. Tym razem porównano proporcję wygranej pozwanych (suma wygranych) do kwoty wyjściowej z pozwu, otrzymując 67%. Powód ponosi więc 33% (ogólny wskaźnik przegranej w procesie) sumy nieuiszczonych kosztów (punkt VI.), zaś pozostałą część podzielono po pomiędzy pozwanych w proporcji ich przegranej względem siebie (57% do 43%) – punkty VII. i VIII.